

- Özel gereksinimli bireylerde cinsel gelişim incelenirken takvim yaşları değil gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır. Bu bireylere gelişimsel düzeylerine uygun eğitim ve tepkiler verilmelidir.
- Özel gereksinimli bireylerin genelde yaşitlarından daha fazla cinsel ilgileri olduğu, daha fazla cinsel içerikli davranışları olduğu düşünülmektedir. Oysa bu çocuklar cinsel içerikli davranışların **nerede, ne zaman, hangi durumlarda** uygun olup olmadığını bilemedikleri yani kontrol edemedikleri için böyle algılanmaktadırlar.

"Mastürbasyonu takıntı haline getirmiş birey için yapılacak ilk şey, çocuk uygun olmayan yerde bunu yapmaya başladığında dikkatini başka yöne çekmektir. Örneğin bir oyuncak veya yiyecek vaat edilebilir. Davranışın evin neresinde, nasıl ve ne zaman yapılabileceği konusunda rehberlik edilmelidir. "

ÇOCUKLARDA CİNSEL EĞİTİM

Cinsellikle İlgili Sorunlar:

- Otizm spektrumu olan bireyler genellikle mastürbasyonu abartırlar; her yerde ve günün her saati yapılamayacağını bilmezler. Kimi çocukta takıntı olur ve çok sık yaptığı için cinsel organında tahriş görünür ve iltihaplanmalar olur.
- Çocuk dürtüsel ihtiyaçlarını gideremediği zaman öfke ve saldırganlık gösterebilir. Bu durumlarda ilgili uzmanlardan yardım alınmalıdır.

Dikkat edilmesi gerekenler:

- Özel gereksinimli çocuklara cinsel eğitim verirken bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Örneğin bazı çocuklarla göz kontağı kurmada güçlük çekilebilir; bazıları konuşma problemi nedeni ile soru soramaz veya sorulan soruları cevaplayamazlar.
- Ayrıca çocuğun özel gereksinim düzeyine göre çok tekrar gerekebilir.
- Çocuklar gelişim çağlarına uygun olarak cinsellikle ilgili sorular sorabilirler. Her seferinde ilgiyle bu sorular cevaplanmalıdır. Özel gereksinimli çocuklara cinsel konularda eğitim verirken üstü kapalı bir anlatım, gizli kelimeler, yapmacık benzetmeler kullanılmamalıdır. Somut, açık, net, onların yanlış yorumlamasına izin vermeyecek bir anlatım kullanılmalıdır.

Regl Dönemi:

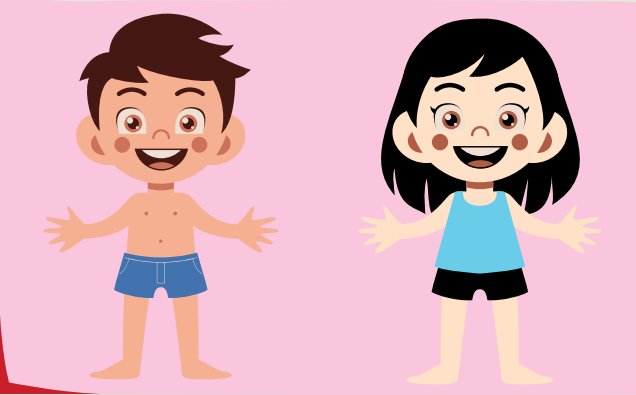

- Çocuğun gelişim dönemi ve algı düzeyine göre regl(adet) dönemi anlatılmalıdır. Bu dönemde ağrıları olabileceğinden bol bol dinlenmelidir.
- Algı düzeyine göre konuşarak ya da model üzerinden anlatım sağlanabilir. Ona bu durumun kötü bir şey olmadığı, çok normal olduğu her kızın bu durumu yaşadığı söylenebilir. Pedin iç çamaşırına nasıl takıldığı gösterilir. Bazı özel çocuklar bundan rahatsız olabilmektedir. Bu durumda onu rahatsız etmeyecek bir ürün seçilebilir.
- Model üzerinden eğlenceli bir anlatım yapılarak bu durumu kabullenmesi kolaylaşabilir.
- Adet dönemlerini takip edebilmek adına mutlaka takvim tutulmalı ve adet günleri işaretlenmelidir. Bu işaretleme çocukla birlikte yapılırsa çok daha iyi olacaktır.

Peki neler yapmalıyız?

- İlk olarak cinsel gelişim süreçleri ile ilgili kendimizi bilgilendirmeliyiz. Cinsel eğitime nasıl ve nereden başlayacağınız konusunda uzmanlardan destek almaktan çekinmemelisiniz.
- Ergenlik belirtileri başlamadan önce çocuğunuzla konuşmalı ve bu süreçte gerekirse uygun görsel materyallerden faydalanmalı ya da uzmanlardan destek istemeliyiz. Yaşına ve gelişim düzeyine uygun olarak açıklamalar yapmalıyız. Eksik ya da fazla bilgi vermekten kaçınmalıyız.
- Vücut bölümlerini takma isimler ile anlatmamalıyız.

- Cinsel organların öğretiminde bir kadın ve bir erkek vücudu resmi/maketi üzerinde öğretim yapabiliriz ve cinsiyetine uygun olarak cinsel organının ayrıntıları hakkında bilgi verebiliriz.

- Çocuğunuzun içinde bulunduğu gelişim dönemini dikkate alarak, gösterdiği cinsel içerikli davranışlara aşırı tepki vermek yerine uygun şeklini, yerini ve zamanını öğretmeliyiz. Olumsuz davranışa vurgu yapmamalıyız.
- Özel gereksinimli ergenler çoğu zaman mastürbasyonu bilinçli yapmamaktadırlar. Fark ettiğimizde mutlaka çocuğunuzun anlayacağı düzeyde açıklama yapmalı, uygun yer, zaman, uygun, temiz şekilde ve kendine zarar vermeden yapabilmesini sağlamalıyız. Kendine ait özel bir oda ya da banyoda yapabileceğini söyleyebilirsiniz, bu onun özel alan bilgisi için önemlidir.

- Cinsel bölge ve vücudunun temizliğinin detaylarını basit ve anlaşılır bir şekilde öğretebilirsiniz, bunun için öykülerden faydalanabilirsiniz.

- Kız çocuklarına regl dönemi boyunca pedini ne zaman ve nasıl değiştireceği öğretilmelidir. Ona Adet dönemi kutusu hazırlanabilir. İçinde pedlerin, adet takviminin, sevdiği oyuncakların ve birkaç atıştırma bulunabilir.

KAYNAKÇA:

zicev.org.tr

Dr. Fidan Güneş GÜRGÖR KILIÇ

Okul Rehberlik Servisi
Kübra ERCAN